

**UNIVERSITATEA “OVIDIUS”, CONSTANȚA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
DOCTORAT
SPECIALIZAREA NOUL TESTAMENT**

REZUMAT

ROLUL MORAL-SOCIAL AL FEMEII DUPĂ NOUL TESTAMENT

**COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:
IPS PROF. UNIV. DR. TEODOSIE PETRESCU**

**DOCTORAND:
PURCARIU MARIA**

**CONSTANȚA
2012**

CUPRINS

INTRODUCERE	1
--------------------------	---

PARTEA I

SITUAȚIA FEMEII ÎNAINTE DE APARIȚIA CREȘTINISMULUI

1. STAREA FEMEII PAGÂNE ÎN ANTICHITATE.....	6
1.1. Femeia în Grecia Antică	6
1.2. Femeia în Roma Antică	7
1.3. Femeia în Egiptul Antic.....	10
1.4. Situația femeii la alte popoare ale antichității	12
2. STATUTUL FEMEII DUPĂ VECHIUL TESTAMENT.....	18
2.1. Eva-femeia primordială	18
2.2. Condiția femeii în lumina Vechiului Testament.....	24
2.3. Personalități feminine din cărțile vechitestamentare	36

PARTEA a II-a

FEMEIA ÎN LUMINA NOULUI TESTAMENT

1. REDOBÂNDIREA DEMNITĂȚII FEMEII PRIN ÎNTRUPAREA DOMNULUI DIN SFÂNTA FECIOARĂ MARIA	40
1.1. Eva cea nouă –Protoevanghelia	41
1.2. Viața Maicii Domnului în Sfânta Scriptură	43
1.3. Preacinstirea Maicii Domnului	50
1.4. Sfânta Fecioară Maria – <i>arhetipul</i> femeii creștine	56
2. CONDIȚIA FEMEII DUPĂ SFINTELE EVANGHELII	62
2.1. Femeia cu scurgere de sânge –pildă de îndrăzneală și credință în Dumnezeu	63
2.2. Femeia cananeancă –model de biruință în suferință.....	67
2.3. Convorbirea lui Iisus cu femeia samarineancă	72
2.4. Femeia lacrimilor și a pocăinței	80
2.5. Marta și Maria –două modele de slujire	83
2.6. Femeia gârbovă	90
2.7. Femeia adulterină	92
2.8. Mironosițele –femeile misionare	95
2.9. Maria Magdalena –mironosița cea <i>întocmai cu Apostolii</i>	101
2.10. Ocrotirea femeii văduve	107
2.11. Raportul dintre bărbat și femeie	108
2.12. Intervenția soției lui Ponțiu Pilat în procesul Mântuitorului	113

3. FEMEIA ÎN CARTEA FAPTELE SFINȚILOR APOSTOLI	116
3.1. Prezența Maicii Domnului în prima comunitate de creștini	116
3.2. Ucenita Tavita –model de femeie milostivă	119
3.3. Personalități biblice feminine care au contribuit la răspândirea învățaturii creștine	120
4. ROLUL ȘI MENIREA FEMEII CREȘTINE DUPĂ SFINTELE EPISTOLE PAULINE.....	125
4.1. Fecioara	125
4.2. Statutul femeii în cadrul familiei creștine	127
4.3. Mama creștină –primul pedagog spre Hristos	137
4.4. Conduita și ținuta vestimentară a femeii creștine	153
4.5. Locul femeii creștine în Biserică și societate	158
4.6. Diaconatul feminin	163
4.7. Statutul văduvelor în perioada apostolică și post-apostolică	170
4.8. Presbiterile sau întâistătătoarele	172
4.9. Femeile <i>cele împreună lucrătoare</i> cu Sfinții Apostoli	174
5. INTERPRETĂRI ERONATE ALE UNOR VERSETE SCRIPTURISTICE NOU-TESTAMENTARE REFERITOARE LA STATUTUL FEMEII	187
5.1. <i>Teologia</i> feministelor	187
5.2. <i>Preoția</i> femeii	192
5.3. Inferioritatea femeii față de bărbat (misoginismul)	202
5.4. Violența soțului asupra soției	213
 PARTEA a III-a	
FEMEIA ÎN CONTEMPORANEITATE –ACTUALITATEA TEMEI	
1. FEMEIA MODERNĂ	228
1.1. Modernismul.....	228
1.2. Femeia –carieră	229
2. DEGRADAREA DEMNITĂȚII FEMEII PRIN PĂCAT	234
2.1. Prostituția	234
2.2. Avortul	238
2.3. Concubinajul	244
2.4. Pornografia	247
3. FEMEIA ÎN LUMINA LEGISLAȚIEI EUROPENE	255
3.1. Uniunea Europeană și drepturile omului	255
3.2. Drepturile femeii europene	266
CONCLUZII	274
BIBLIOGRAFIE	281

Cuvinte cheie:

a) Creștinismul; b) Maica Domnului; c) arhetipul creștinei; d) egalitate; e) contribuția femeii.

Prezenta lucrare izvorăște din dorința de a pune la dispoziția cititorilor numeroase informații cu privire la statutul, rolul și contribuția femeii la răspândirea învățaturii creștine și formarea unei societăți bazate pe valorile moral-religioase.

Cu scopul de a oferi o imagine cât mai clară asupra condiției femeii, am avut în vedere informațiile cuprinse în Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, care constituie principalele căi de păstrare și transmitere a Revelației divine. Spre deosebire de sursele profane, Sfânta Scriptură răspunde la multe întrebări existențiale precum: care sunt principalele cauze pentru care femeia și-a pierdut demnitatea în vechime, cum și-a recăpătat femeia drepturile cuvenite, care este marele rol pe care femeia l-a avut în istoria mântuirii și cum ar trebui să fie o femeie spre a contribui la bună-starea omenirii.

Datorită faptului că trecutul întotdeauna a avut un rol important în înțelegerea multor probleme ivite de-a lungul timpului, sunt prezentate informații din domeniul istoriei antice cu scopul de a pune în evidență deosebirea dintre condiția femeii păgâne și cea a femeii creștine.

Materialele utilizate din domeniul psihologiei, au rolul de a-i ajuta pe cititori să înțeleagă mai bine în ce constă feminitatea. De asemenea, prin informațiile culese din domeniul dreptului s-au pus în evidență cele mai importante aspecte legate de drepturile și responsabilitățile femeii europene. Studiul de față cuprinde, de altfel, informații și din domeniul medicinei, pentru a oferi cititorilor cât mai multe detalii privind consecințele negative ce decurg din săvârșirea unor păcate precum: avortul, pornografia, prostituția și concubinajul, acestea având un impact foarte mare asupra sănătății și vieții femeii.

Prezenta lucrare cu titlul *„Rolul moral-social al femeii după Noul Testament”* este compusă din trei părți, fiecare dintre ele conținând mai multe capitole și subcapitole.

Prima parte a lucrării are ca titlu *„Situția femeii înainte de apariția creștinismului”* și conține două capitole: *„Starea femeii păgâne în antichitate”* și *„Statutul femeii după Vechiul Testament”*.

Încă de la începutul lucrării, în primul capitol, se pot observa aspectele cele mai importante și impresionante cu privire la condiția femeii din cadrul popoarelor mai civilizate ale antichității, cum ar fi grecii, romanii și egiptenii. Astfel la atenieni adică la greci femeia era măritată foarte devreme, nerecunoscându-i-se nici un drept și nici un fel de libertate. La poporul roman, femeia era măritată sub regimul patrimonial, în virtutea căruia bărbatul devenea stăpân ocrotitor cu drept de viață și de moarte aspra ei, ca și asupra copiilor și a sclavilor. La vechii egipteni, femeia n-a avut o stare socială mai bună, deoarece au fost momente în care era acceptată poligamia iar femeia trebuia să suporte chiar și incestul, devenind astfel chiar și un instrument al desfătărilor simțurilor.

Referitor la popoarele cu un grad de civilizație mai mult sau mai puțin scăzut, situația femeii era de asemenea deplorabilă. Astfel la babilonieni femeile se vindeau, în urma unei licitații, pe o anumită sumă de bani, în scopul desfătărilor simțurilor iar la indieni femeia se afla sub autoritatea absolută a părinților, a soțului ori a rudeniilor. Ca și la alte popoare se mai obișnuia ca în momentul în care soțul femeii murea, aceasta să fie ucisă prin arderea ei alături de cadavrul soțului sau prin îngroparea de vie lângă bărbatul ei.

Al doilea capitol din cadrul primei părți are la bază numeroase informații extrase din istoria poporului evreu. De asemenea materialele bazate pe interpretările pasajelor scripturistice vechi-testamentare au oferit o privire de ansamblu asupra situației inițiale a femeii și asupra versetelor, care explică motivele pentru care femeia a decăzut ajungând, mai târziu, la starea de degradare. Același capitol pune la dispoziția cititorilor detalii cu privire la statutul femeii din cadrul poporului evreu, fiind expuse în acest sens viețile și faptele minunate ale unor personalități biblice feminine care s-au remarcat prin credință, viață curată, înțelepciune, prin împlinirea poruncilor divine, prin iscusință și prin curaj.

Spre deosebire de celelalte popoare, la evrei situația femeii era mai bună, aceasta bucurându-se de o apreciere pozitivă și având o situație socială mai îmbunătățită. Totuși datorită influențelor din partea popoarelor păgâne învecinate, femeia evreică a avut de suferit într-o anumită măsură. Acest lucru s-a datorat existenței poligamiei în sânul poporului israel și dreptului acordat bărbatului de a da carte de despărțire femeii. De asemenea căsătoria de levirat și alte legi au afectat condiția femeii evreice.

Cel dintâi capitol al primei părți numit *„Redobândirea demnității femeii prin Întruparea Domnului din Sfânta Fecioară Maria”*, prezintă personalitatea Maicii

Domnului, care prin ascultarea de Dumnezeu, a contribuit la salvarea femeii din robia păcatului, căci așa cum mărturisește arhimandritul părinte Arsenie Papacioc „cel mai mare om care ne reprezintă în cer este o femeie”, adică Maica Domnului nostru Iisus Hristos. Astfel, dintre toți sfinții, cea mai înaltă cinstire i se cuvine Maicii Domnului deoarece ea a fost aleasă de Dumnezeu pentru a fi Maică Fiului Său.

Prin Prea Sfânta Fecioară, numită și *cea plină de har*, care „s-a învrednicit să nască pe Fiul lui Dumnezeu și pentru care o vor ferici toate neamurile (Luca 1, 48), Creștinismul a ridicat femeia la cea mai înaltă cinste pe care n-a cunoscut-o nicodată în istorie, la nici un popor și în nici o religie”¹.

Apelativul dat Maicii Domnului de *Eva cea nouă* este simbolic și profetic. Fecioara Maria a fost numită astfel datorită faptului că ea este „o începătoare a noii vieți” în care “femeia creștină este cea care primește darurile lui Dumnezeu și cea care încetează de a mai fi umilită”².

Datorită viețuirii ei pline de sfințenie, Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu „a devenit *arhetipul* femeii creștine. A devenit model de viață de urmat, în special pentru femeile creștine. Dar întrucât a fost Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioară, înainte, în, și după naștere, ea nu poate fi ajunsă de nici o femeie. Ea rămâne idealul spre care tind femeile cu adevărat creștine, dar nu poate fi ajuns niciodată”³.

Prin calitatea sa de mamă, „Maica Domnului a transfigurat femeia, în general, și mama, în mod special, legând de sânul matern chipul Fiului Ceresc”⁴. Chiar dacă Fiul lui Dumnezeu „vine în lume ca bărbat, femeia nu rămâne pe al doilea plan, căci ei i se dă marele rol de a-I fi Maică. Singura și cea mai înaltă autoritate omenească, față de care se comportă cu gingașă reverență, încât nimeni n-ar putea răspunde la întrebarea: cine e mai de preț în ochii Domnului, bărbatul sau femeia?”⁵.

Cel de-al doilea capitol „*Condiția femeii după Sfintele Evanghelii*” conține tâlcuirile unor mari sfinți părinți precum: Ioan Gură de Aur, Grigorie de Nyssa, Ambrozie al Milanului, Iustin Martirul și filozoful, Grigorie de Nazianz, Chiril al Alexandriei, care

¹ Pr. Lect. Univ. Leon Arion, *Familia în Sfânta Scriptură*, în „BOR”, nr. 1-6, 1995, p.222

² IPS Teodosie Petrescu, *Femeia între Eva și Maria*, Conferința susținută la Constanța, 18 august 2011

³ Pr. Nicolae Streza, *Femei biblice și o preoteasă model*, ed. Credința strămoșească, Iași, p. 61

⁴ Pr. Leon Dură, *Familia în lumina Noului Testament*, în „ST”, nr.1-2, 2003, p. 129

⁵ Pr. Dr. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos și restaurarea omului*, ed. IBMBOR, Sibiu, p. 156-157

explicând cuvintele scripturistice, scot la lumina vituțile unor femei existente încă din timpul vieții pământești a Mântuitorului.

Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, răscumpără din robia păcatului pe toți oamenii indiferent de naționalitate, sex sau orice altă condiție socială căci „Numai este iudeu, nici elin, nu este nici rob, nici stăpân, nu este parte bărbătească nici femeiască, fiindcă toți una suntem în Hristos Iisus” (Gal. III,28). El ridică femeia la „cea mai înaltă demnitate morală”, pe tot parcursul vieții și activității Sale nelăsând să se întrevadă vreo inferioritate a femeii față de bărbat, arătând că în fața lui Dumnezeu nu este deosebire între parte bărbătească și femeiască.

Sfintele Evanghelii cuprind diverse pasaje în care „cuvintele, actele și gesturile lui Iisus sunt mărturii ale faptului că El nu S-a lăsat impresionat de contextul social-cultural al timpului Său. Faptele și cuvintele Sale pot fi socotite un protest contra ordinii social existente și, de asemenea, un act de acaparare a femeii și a situării ei în sfera egalității cu bărbatul”⁶.

În acele timpuri exista „un formalism aspru care oprea relațiile publice între cele două sexe. Bărbatul nu se înjosea să vorbească cu femeile în vederea trecătorilor. Domnul nostru Iisus Hristos nu a ținut seama de această prejudecată și a deschis convorbirea cu Samarineanca”⁷. Cu această femeie de alt neam, Mântuitorul poartă o discuție despre «apa cea vie» (Ioan 4,4-25). Iisus Hristos îi mărturisește acestei femei că El este Mesia.

Într-o altă pericopă din Evanghelia lui Ioan este prezentat cazul unei femei prinse în adulter și adusă de farisei și cărturari în fața lui Iisus Hristos, căreia El îi ia apărarea, salvând-o de la moartea prin lapidare prin cuvintele adresate întregii mulțimi aflate de față: „Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra asupra ei” (Ioan 8,7).

O altă femeie pe care Iisus Hristos a învrednicit-o de mare cinste este femeia păcătoasă care a spălat picioarele Domnului cu lacrimi și le-a uns cu mir și căreia i-a spus: «credința ta te-a mântuit!» (Lc. 7,50). Mântuitorul a acordat o atenție deosebită și unor femei bolnave pe care le-a vindecat, lăudându-le pentru credința lor puternică. Unul dintre aceste cazuri este cel al femeii cananeence, căreia i-a vindecat fiica îndrăcită. Acesteia Iisus i-a zis: „O, femeie, mare este credința ta!” (Mt. 15,24).

⁶ Pr. Dr. Mircea Basarab, *Dimensiunea social-culturală și importanța ei pentru înțelegerea problematicii feminine în Biserica Ortodoxă*, în „Revista Teologică”, nr.3-4, Sibiu, 2000, p.112

⁷ Pr.Gh. Perva, *Femeia în lumina Creștinismului*; ed. Diecezana, Arad, 1940, p. 10

Printre femeile virtuose, despre care ne dau informații Sfintele Evanghelii, se află: Marta și Maria, surorile lui Lazăr cel înviat din morți. „Marta este tipul femeii care slujește lui Iisus Hristos prin faptul că, dedicându-și viața slujirii aproapelui iar Maria este tipul femeii monastice care ascultă cuvântul Domnului, rugându-se și trăind alături de Dumnezeu”⁸. Din această relatare evanghelică se poate înțelege faptul că pentru a fi o femeie cu adevărat creștină este nevoie atât de faptele slujirii aproapelui cât și de apropierea de Hristos prin credință, iubire și rugăciune

Un alt exemplu de femei virtuose sunt cele „purtătoare de mir” adică femeile mironosițe care au găsit mormântul gol și l-au văzut pe Iisus Hristos înviat din morți. Ele sunt mironosițele care au alergat «cu frică și cu mare bucurie» la ucenici spre a le da vestea cea mare. Mântuitorul le-a întâmpinat pe femeile mironosițe zicându-le: «Bucurați-vă!», «Duceți-vă și vestiți fraților Mei» (Matei. 28, 8) cele văzute, prin aceasta învrednicindu-le de a fi „primele martore și vestitoare ale Învierii lui Hristos”.⁹

Capitolul al treilea numit „Femeia în cartea *Faptele Sfinților Apostoli*” cuprinde informații atât cu privire la prezența Maicii Domnului și a altor femei în prima comunitate de creștini, cât și la înfățișarea unor personalități biblice feminine, care au contribuit la răspândirea cuvântului lui Dumnezeu. Astfel în acest capitol se poate observa aportul pe care l-au adus femeile în formarea și dezvoltarea moral-religioasă a primelor comunități creștine.

În al patrulea capitol intitulat „*Rolul și menirea femeii creștine după Sfintele Epistole*” va fi expusă femeia sub toate aspectele ei de: fecioară, soție și mamă. Aici este pus în evidență rolul moral-social al femeii creștine, fiind precizate conduita, ținuta vestimentară a acesteia, locul femeii creștine în Biserică și societate, egalitatea în drepturi dintre bărbat și femeie, precum și primele instituții de slujire a femeilor. În cadrul aceluiași capitol se remarcă contribuția femeilor creștine la răspândirea învățaturii creștine în lume, aceste femei fiind exemple demne de urmat de către toți creștinii.

Apostolul Neamurilor le denumeste pe femeile creștine care l-au ajutat în activitatea sa misionară, «împreună-lucrători» cu el «în Hristos Iisus» (Rom.16,3). El menționează numele unor femei care sunt demne de cinste: „Lidia, o neguțătoareasă

⁸ G. Chastand, Chastand , G., *Portraits évangélique*, Paris, editeurs 136, Boulevard Saind Germain, 1925, p. 46

⁹ Pr. prof. dr. Ion Bria., *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, ed IBMBOR, București, 1994, p. 172

temătoare de Dumnezeu și «deschisă cu inima la cele grăite de către Pavel», pe ospitaliera Priscilla din Corint, soția țesătorului de corturi Acvila, pe Febe din Chenhrea, pe Trifena și Trifosa „ostenitoare în Domnul” pe Persida, pe mama lui Rufus, pe Loida, bunica lui Timotei și mama acestuia; Eunice, pe Iulia, pe sora lui Nercu, Claudia, Chloe, Maria, creștină din Roma, Evodia și Sintihi. Aceste nume sunt o dovadă că femeile erau apreciate pentru râvna lor, pentru dragostea și credința lor în Dumnezeu, și că ele erau receptivă la învățătura creștină.

Tot din epistolele Sfinților Apostoli se constată că femeile creștine, soții și mame, erau implicate plenar în viața Bisericii, implicit în misiunea ei evanghelică, unele dintre ele fiind învrednicite de a fi diaconițe (Romani 16, 1; I Timotei 3, 11), cea mai importantă misiune a acestora fiind inițierea femeilor în credința creștină și pregătirea lor pentru botez.

Femeile apostolice îndeplineau poruncile divine chiar și cu prețul vieții lor. Renumită în acest sens este mama Macabeilor pe care Sfântul Ioan Gură de Aur o elogiază astfel: “Vă voi aduce înaintea o femeie prin firea ei, dar care s-a atins de cer prin tăria viețuirii ei înțelepte: maica Macabeilor. Aceasta de două ori câte șapte a fost încununată. Dacă vrei, adu aici pe cel mai bun ostaș, pe cel mai aprig în luptă, pe cel mai plin de bărbăție, pe cel mai curajos și vei vedea pe această femeie pe atât mai presus de acela, pe cât este de departe bolta cerului de pământ. Căci un ostaș fie și cel mai bun, dacă a primit o rană, a avut numai o singură teamă: moartea grabnică din pricina acelei răni. Aceasta însă a rămas neclintită ca o stâncă, suferind cu răbdare, pentru fiecare copil al ei, dureri mai cumplite decât chinurile pe care aceia le primeau în coaste”¹⁰. Prin cele spuse, marele sfânt părinte elogiază femeia creștină în general, care prin credință și dragostea față de Hristos și semenii săi poate ajunge la desăvârșire în egală măsură cu bărbatul creștin.

În zilele noastre, femeia creștină are puterea de a continua misiunea femeilor apostolice deoarece prin credință și dragostea cea făptuitoare, ea devine bărbată reușind să biruiască orice ispită întâlnită în cale iar datorită sensibilității ei, aceasta are puterea de

¹⁰ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cateheze maritale – omilii la căsătorie*, ed. „Oastea Domnului”, Sibiu, 2006, p. 95

a se apropia mai mult de Dumnezeu, de a-L dobândi în inima sa și de a-L împărtăși tuturor acelor cu care vine în contact.

Ca mamă, femeia creștină, asemenea Maicii Domnului, îl primește pe Hristos căci “în fiecare copil se află Hristos nevăzut”, după cum Însuși Domnul mărturisește: “Oricine va primi în Numele Meu pe unul din acești copii, pe Mine Mă primește; și oricine Mă primește, nu pe mine mă primește, ci pe Cel ce M-a trimis pe Mine” (Marcu 9,37). Chemate la „demnitatea de colaboratoare ale lui Dumnezeu (I Corinteni 3,9)”¹¹, mamele creștine dețin importanta misiunea de a transmite viața pe pământ de a aduce Duhul lui Hristos în familiile lor și a răspunde suferințelor și nevoilor spirituale ale oamenilor din zilele noastre, mama fiind stăpâna și regina vieții, în Sfânta Scriptură fiind numită <<maica tuturor celor vii>>.

Rolul mamei în lume a fost frumos subliniat de către Napoleon Bonaparte care după ce a ajuns să biruie pretutindeni în Europa; înfrângând câte 3 împărați deodată, a constatat la un moment dat că și în propria lui țară metodele de educație a poporului sunt insuficiente. <<Ce lipsește?>> A întrebat el în consiliu. <<Mama>> a răspuns cineva. <<Întra-adevăr, zise viteazul comandant, mama reprezintă un întreg sistem de educație, cel mai sigur și cel mai de preț. Găsiți posibilitatea de a forma mame bune și adevărate și atunci multe din marile probleme se rezolvă de la sine”¹².

Mama creștină se deosebește de toate celelalte femei prin faptul că prin dragostea, credința, dăruirea și jertfă, este “născătoare de fii plăcuți lui Dumnezeu”, ea îl <<naște>> pe Hristos în sufletele tuturor acelor cu care își împărtășește viețuirea creștinească, fiind primul pedagog al copiilor săi către Hristos.

Capitolul al cincilea numit „*Interpretări eronate ale unor versete scripturistice nou-testamentare referitoare la statutul femeii*” oferă atât băbaților, cât mai ales femeilor, o privire de ansamblu asupra interpretării corecte ale unor versete pauline, precum: „Femeia să se teamă de bărbat” (Efes 5, 33), “Precum Biserica se spune lui Hristos, așa și femeile, băbaților lor întru totul” (Efes 5, 24) „Femeile să se supună băbaților ca Domnului” (Efes 5, 22), „Bărbatul este cap femeii” (I Corinteni 11, 3), „iar voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor agonisit lui Dumnezeu ca să

¹¹ Pr. Prof Dr. Petre Semen, *Atitudinea Bisericii față de pruncidare, divorț, abandonul de copii, droguri și homosexualitatea justificată și de Sfânta Scriptură*, în „Teologie și Viață”, nr 7-12, 1999, p. 82

¹² Prof. T. Bodogae, *Chipuri de mame creștine*, în „Îndrumător bisericesc”, Sibiu, 1967, p. 182-183

vestiți în lume bunătațile Celui Care v-a chemat din întuneric la lumina cea minunată” (I Petru 2, 9). Aceste interpretări au rolul de a conștientiza femeia și bărbatul asupra egalității lor înaintea lui Dumnezeu și asupra respectului reciproc cu care ambii sunt datori. Biserica Ortodoxă condamnă misoginismul și violența asupra femeii, deoarece „disprețul față de femeii, este un păcat care strigă la cer. Atunci când diminuăm sau înjosim făptură lui Dumnezeu, zidirea mâinilor Lui, pe motiv că este femeie, noi ne ridicăm împotriva a Însăși Făcătorului și prin aceasta arătăm că Dumnezeu a comis o eroare și a creat o făptură imperfectă¹³.

Domnul nostru Iisus Hristos, Care a adus în lume legea iubirii, i-a învățat pe oameni să se iubească unii pe alții cu iubirea cu care ne-a iubit El. În acest sens, marele Apostol al Neamurilor îi îndeamnă pe creștini, de asemenea, să renunțe la propriile orgolii, certuri, mânie, vorbe urâte slavă deșartă și egoism, acest fapt fiind valabil și pentru cei doi soți (Filipeni 2,3); „Acum, deci, lepădați și voi toate acestea: mânia, iușimea, răutatea, defăimarea, cuvântul de rușine din gura voastră” (Col. 3,8); „Bărbaților, iubiți pe femeile voastre și nu fiți aspri cu ele” (Col. 3,19), „Spununeți-vă unul altuia întru frica lui Hristos”(Efes 5, 21); „nimeni să nu caute la ale sale, ci fiecare ale aproapelui”(I Corinteni 10, 24) sau „Ci fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui sau la ce este bine spre zidire” (Roman 15, 2).

Cu privire la violența bărbatului asupra femeii, este bine de știut faptul că palma dată de către un bărbat femeii sale, nu-l face pe acesta mai puternic sau pe femeie mai ascultătoare. Se știe din străbuni că bine faci, bine găsești sau rău faci, rău găsești ori o astfel de atitudine negativă a bărbatului violent nu va aduce nici un beneficiu atât soției victimizate cât și agresorului. Un bărbat care lovește și țipă, printr-un astfel de comportament, nu arată că este mai puternic, ci din contră el arată că este slab și că nu este capabil să comunice cu propria soție. Violența nu scoate în evidență decât firea slabă a oamenilor, incapacitatea de a se stăpâni. Puterea unui bărbat constă în capacitatea acestuia de a se autocontrola în situațiile tensionate și de a iubi chiar și pe vrăjmași.

Tăria unui bărbat, în concluzie, stă în a deveni un bun creștin după modelul suprem al Domnului nostru Iisus Hristos, Care S-a adresat tuturor oamenilor astfel:

¹³ Pr. Savatie Baștovoi, *De ce suferim din dragoste?*, <http://www.razboiulnevazut.org/articol/10/De-ce-suferim-din-dragoste>

„Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihna sufletelor voastre” (Matei 11,29). Așadar, întreaga învățătură creștină conține numeroase porunci, sfaturi, îndemnuri adresate creștinilor în vederea viețuirii în dragoste, bunăînțelegere și pace, deci nicidecum în violență, mânie, pizmă, răutatea, egoism și mândrie.

Din cuprinsul ultimului capitol se desprinde, de asemenea, ideea că hirotonia femeii nu are temei biblic. Dacă ar exista un astfel de temei, atunci Miriam, sora lui Aaron, ar fi jucat poate un rol important; Elisabeta, mama Sfântului Ioan Botezatul, dar mai cu seamă Fecioara Maria cea aleasă între femei, n-a fost nici Apostol, n-a făcut parte nici din rândul celor 70, nici diaconiță nu a fost, ci a rămas la vocația ei de Mamă și Fecioară dar și ocrotitoare a vieții.

Ultima parte numită „*Femeia în contemporaneitate*” cuprinde trei capitole de actualitate: „Femeia modernă”, „Degradarea demnității femeii” și „Femeia europeană”. În această parte a prezentei lucrări se constată că prostituția, violența, avortul, prostituția, concubianajul și pornografia sunt păcate grave care-l pot situa pe om mai prejos decât necuvântătoarele deoarece în astfel de situații omul numai împlinește legea firii și se lasă condus de instincte, denaturând chipul lui Dumnezeu din el. De asemenea în urma săvârșirii acestor păcate, de cele mai multe ori, femeia este cea care îndură nenumăratele și gravele consecințe, pierzându-și demnitatea dăruită de Dumnezeu și implicit mântuirea. Astfel pentru a evita dezumanizarea și imoralitatea care duc la moartea spirituală și trupescă este absolut necesar să înțelegem, fiecare dintre noi, că adevărata “cheie a demnității și a devenirii noastre este ascultarea de Dumnezeu”¹⁴.

Studiind materialul informativ al legislației europene se observă faptul că omul nu a beneficiat încă de la început de toate drepturile cuvenite astfel că în Europa existau cazuri de sclavie, de oameni care erau supuși la moarte capitală, de oameni care nu beneficiau de cetățenie sau cazuri de discriminări pe motiv de nație, rasă, sex sau alți factori sociali. Din acest motiv Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adoptat „Declarația Universală a Drepturilor Omului” prin care a fost eliminată discriminarea dintre oameni sub orice formă. Introducându-se principiul egalității între oameni, femeia a devenit egală în drepturi cu bărbatul și astfel ferită de orice discriminare, dându-i-se în

¹⁴ IPS Teodosie Petrescu, Femeia între Eva și Fecioara Maria, Conferința susținută la Constanța, 18 august 2011

același timp posibilitatea de a se remarca în toate domeniile: politic, economic, cultural, social, civil etc. și de a avea șanse de reușită egale cu bărbatul.

Pe lângă „Declarația Universală a Drepturilor Omului” care a adus foarte multe beneficii oamenilor, în Europa s-au adoptat și alte convenții printre care am amintit: „Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei”, „Convenția pentru reprimarea traficului cu ființe umane și a exploatării prostituției semenilor”, „Convenția privind consimțământul la căsătorie”. Astfel, în Europa, datorită creștinismului, femeia a dobândit drepturi egale cu bărbatul, eliminându-se orice urmă din vechile prejudecăți. Statele europene s-au preocupat, în mod deplin, de problema femeii întrucât au sesizat faptul că dezvoltarea completă a unei țări, progresul social și bunăstarea lumii ca și buna înțelegere între națiuni este marcată de participarea deplină a femeilor în condiții de egalitate cu bărbații, în toate domeniile vieții.

Femeia creștină este datoră sa-I fie recunoscătoare lui Dumnezeu pentru marele bine pe care I l-a făcut eliberând-o de sub jugul sclaviei și al suferinței, și ridicând-o la demnitatea avută înainte de căderea în păcat. Dat fiind acest fapt, femeia poate să-I mulțumescă Mântuitorului ascultându-L și educându-și copiii în spiritul iubirii, al fraternității, al demnității și al respectului reciproc pentru ca aceștia când vor ajunge oameni maturi să dorească ca în lume să fie pace, iubire, armonie și să lupte pentru ca aceste valori să se mențină în lume.

În concluzie, orice femeie creștină este datoră să cunoască faptul că, atâta timp cât își va împlini menirea deosebită ce i-a fost încredințată de Dumnezeu, ea se va face respectată și iubită. Urmând exemplele personalităților biblice feminine, femeia creștină va avea puterea să promoveze valorile moral-religioase și astfel să schimbe lumea în bine. În acest sens demne sunt de menționat cuvintele lui Carmen Sylva: <<Viitorul Neamului îl țese femeia>> sau cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur: <<Dați-mi o generație de mame bune creștine și voi schimba fața lumii!>>.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Izvoare

- ****Biblia sau Sfânta Scriptură*, ed. IBMBOR, București, 2008
- ****Noul Testament cu Psalmi*, ed. IBMBOR, București, 2008

- Chiril al Alexandriei, *Scrieri - Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, trad. de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, vol. 41, colecția „PSB”, ed. IBMBOR, 2000
- Ciprian al Cartaginei, *Despre chipul fecioarelor*, traducere de Laura Pătrașcu, ed. IBMBOR, București, 2003
- Ioan Gură de Aur, *Scrieri*, Partea a III-a, *Omilii la Matei*, „PSB”, 23, ed. IBMBOR, Buc., 1994
- Idem, *Cateheze maritale –omilii la căsătorie*, ed. „Oastea Domnului”, Sibiu, 2006
- Idem., *Comentariile sau Explicarea Epistolei I către Corinteni*, traducere din limba elină de Arhm. Theodosie Athanasie, București; Atelierele grafice SOCEC&CO, 1908
- Idem., *Comentariile sau Explicarea Epistolelor I și II Timotei*, traducere din limba elină de Arhiereul Theodosie A. Ploeșteni, Buc., Atelierele grafice SOCE&CO, 1911
- ****Scrierile Părinților Apostolici*, traducere, note și indici de Pr. Dumitru Fecioru, ed. IBMBOR, București, 1995

Cărți

- Arion, Pr. Prof. Dr. Leon, *Comentarii la Sfânta Evanghelie după Matei*, ed. ASA, Buc., 2007
- Idem, *50 de Omilii la Sfânta Evanghelie după Ioan*, ed. ASA, București, 2005
- Evdokimov Paul, *Femeia și mântuirea lumii*, ed. Christiana, București, 1995
- Ford, David C., *Bărbatul și femeia în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur*, ed. Sofia, București, 2004
- Marosco, Maurice, *La Femme ennobliée par l'Évangile et considérée sous le triple aspect: de vierge, d'épouse et de mère*, ed. H. Goemaere, Bruxelles, 1860
- Mihoc, Pr. Prof. Dr. Vasile, *Predici exegetice la duminicile de peste un an*, ed. Teofania, ed. a II-a, Sibiu, 2008
- Idem, *Sfânta Evanghelie de la Ioan*, vol. I, ed. Teofană, Sibiu, 2003

- Stăniloae, Pr. Dr. Dumitru, *Iisus Hristos și restaurarea omului*, ed. IBMBOR, Sibiu
- Verzan, Pr. Dr. Sabin, *Sfântul Apostol Pavel*, ed. IBMBORR, Buc. 1996

Articole și studii

- Arion, Pr. Lect. Univ. Leon, *Familia în Sfânta Scriptură*, în „BOR”, nr. 1-6, 1995
- Ciprian al Cartaginei, *Despre ținuta fecioarelor*, traducere de Ierom. Constantin Chirilă, în „MMS”, nr. 4-6, 1989
- Cornițescu, Drd. Emilian, *Raporturile dintre părinți și copii după cărțile didactice ale Vechiului Testament*, în „S.T”, nr. 1-2, 1969
- Dură, Pr. Leon, *Familia în lumina Noului Testament*, în „ST”, nr.1-2, 2003
- Jurcan, Pr. Prof. Univ. Dr, Emil, *Feminismul și teologia ortodoxă*, în „Credința Ortodoxă”, Alba-Iulia, nr. 3-4, 1998
- Manolache Anca, *Din problematica feminină actuală*, în “MB”, nr. 7-8, 1985
- Moldovan, Pr. Dr. Ioan, *Hirotonia femeii și poziția ortodoxă*, în „Ortodoxie” nr. 1-2 ,2000
- Radu, Pr. Prof Dr. Dumitru, *Atitudinea moralei creștine ortodoxe față de avort, divorț, abandonul copiilor, imoralitate etc.*, „Ortodoxia”, nr. 2-3, 1994
- Zăgrean, Arhid. Prof. Dr. Ioan, *Chipul moral al femeii în scrierile lui Solomon în contextul concepției iudaice despre femeie*, în „M.A”, nr. 4-6, 1981.